

ZYVE OSB

İyi Uygulamalar

Gelişimsel açıdan uygun uygulamalar

- Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Birliği, 1926 yılında ABD'de kurulmuş, yeni doğan-8 yaş arası çocukların gelişimi, gereksinimleri ve ilgileri için çalışmalar yapan en büyük organizasyonlardan biridir (Bredekamp, 2015).
- Birliğin çalışmaları erken çocukluk döneminde yüksek nitelikli erken çocukluk programlarının geliştirilmesine olanak sağlamış, nitelikli öğretmen yetiştirmeye yönelik çalışmalara yön vermiştir.

Gelişimsel açıdan uygun uygulamalar

- Erken çocukluk eğitimi ve öğretmen eğitimine yönelik çalışmalara yön veren organizasyonun kaynaştırma/bütünleştirme ve özel gereksinimli küçük çocukların eğitiminin yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi için de çalışmaları bulunmaktadır.
- Organizasyonun erken çocukluk döneminde kullanılan uygulamaların iyileştirilmesi ve eğitimin niteliğinin artırılması için bu dönemde kullanılmasını önerdiği çeşitli uygulamalar bulunmaktadır.
- Bu uygulamalar " gelişimsel açıdan uygun uygulamalar" olarak isimlendirilmektedir.

- **Gelişimsel açıdan uygun uygulamalar**, çocuğun yaşına, beceri düzeyine, ilgilerine göre düzenlenmiş, çocuğu başarması için kendi düzeyinin biraz üstünde zorlayan ancak ulaşılabilir amaçları kazanmasını sağlayan eğitim anlamına gelmektedir (Bredekamp, 2015).
- Bu uygulamalar aynı zamanda etkili eğitimsel yaklaşımlar ve küçük çocukların nasıl geliştiğine ve öğrendiğine ilişkin araştırma sonuçlarına ve teorilere göre öğretim yapılması anlamına da gelmektedir (NAEYC, 2009).
- Gelişimsel açıdan uygun uygulamalar terimi ilk kez 1987'de ortaya atılmış 1997'de gözden geçirilmiş ve 2009'da en son halini almıştır (Bredekamp, 2015).

- **Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Birliği'nin (NAEYC, 2009) temel varsayımlarının yanı sıra çocuk gelişimine ilişkin 12 temel ilkesi bulunmaktadır.**
- 1) Tüm öğrenme ve gelişim alanları (fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel) önemlidir ve birbiriyle ilişkilidir. Bir alandaki gelişim diğerlerini de etkiler. Bu nedenle çocuk gelişiminin tüm alanlarda desteklenmesi gerekir.
 - 2) Çocukların öğrenmesi ve gelişimi, takip edilebilir bir sıra izler. Her bir beceri kendinden önce gelen becerilerin üzerine inşa edilir. Bir beceri öğrenilmeden bir sonraki becerinin kazanılması bu nedenle mümkün değildir.
 - 3) Öğrenme ve gelişimin hızı, çocuktan çocuğa değişiklik gösterir. Farklı gelişim alanlarında çocuğun o anki işlev düzeyine göre gelişim hızı da değişebilir.

4) Öğrenme ve gelişim, biyolojik olarak olgunlaşma ve deneyimin sürekli olarak ve dinamik şekilde birbiriyle etkileşimiyle ortaya çıkmaktadır.

5) Çocukların küçük yaşlardaki olumlu ya da olumsuz deneyimlerinin sonraki öğrenme ve deneyimleri üzerinde birikimli/kümülatif bir etkisi vardır. Gelişimin belli alanlarda desteklenebilmesi için kritik dönemler bulunmaktadır (örneğin, dil gelişimi için yaşamın ilk üç yılı gibi).

6) Gelişim giderek daha karmaşık bir hal alır, çocuğun öz-kontrolü giderek artar, çocuk kendi bedeni üzerinde daha fazla kontrol geliştirir ve dil, resim yapma, dramatik oyun oynama gibi sembolik ya da zihinsel temsil oranı giderek artar.

7) Çocuklar, yanıtlayıcı yetişkinlerle kurdukları tutarlı ve güvene dayalı ilişkiler sayesinde en iyi şekilde gelişirler. Yetişkinlerin yanı sıra çocukların akranlarla olumlu etkileşimler için fırsatları da olması gerekir.

8) Gelişim ve öğrenme, birçok sosyal ve kültürel bağlamda meydana gelir ve bu bağlamlar ve bağlamların özelliklerinden etkilenir.

9) Çocuklar çevrelerindeki dünyayı anlayabilmek için sürekli aktif olarak zihinsel bir çaba içerisindedirler. Birçok farklı yolla öğrenirler, farklı öğretim yöntemleri ve etkileşimler çocukların öğrenmelerini destekler.

10) Hem dil yeterliđinin hem zihinsel ve sosyal yeterliđin geliřmesi hem de öz-düzenlemenin geliřmesi için oyun çok önemli bir araçtır.

11) Çocuğun gelişimi ve öğrenmesi, varolan seviyesinin biraz üzerindeki öğrenmesi için zorlandığında en üst düzeye çıkarılır. Yeni öğrendiği becerileri sergileyebilmesi için çocuğun ne kadar çok fırsatı olursa öğrenme de o kadar hızlı olmaktadır.

12) Çocukların deneyimleri, öğrenmeye yaklaşımlarını ve motivasyonlarını da etkiler (örneğin, esneklik, ısrarcı olma gibi). Sonuçta bu tür eğilimleri ve davranışları gelişimleri ve öğrenmelerini etkiler

gelişimsel açıdan uygun uygulamalara ilişkin önerilen 10 uygulama (Copple ve Bredekamp, 2010):

- 1) Çocuğu onaylayın. Çocuğun davranışlarını fark ettiğinizi fark ettirin.
- 2) Çaba harcama ve ısrarcı olmayı teşvik edin. Sadece yaptıklarını değil çabalarını da övün.
- 3) Genel yorumlarda bulunmaktan kaçının, spesifik geribildirimler sunun.
- 4) Sorunlara nasıl yaklaşılacağı, diğerlerine karşı nasıl davranılacağına ilişkin sözel olarak anlatımlar yerine davranışlara model olun.
- 5) Çocuktan yapmasını istediğiniz şeyi model olarak ona gösterin.

- 6) Çocuktan yapmasını istediklerinizin, çocuğun varolan seviyesinin biraz üzerinde olmasını sağlayın.
- 7) Çocuğun düşünmesini sağlayacak sorular sorun.
- 8) Çocuktan, yapması zor bir şey istediğinizde (seviyesinin biraz üzerinde bir görev verdiğinizde) onun bu görevi yapmasına yardım edin ya da ipucu sunun.
- 9) Nesnelerin isimleri, olaylar gibi çocuklara çevreleri hakkında bilgi verin.
- 10) Çocukların davranışlarını yönlendirecek yönergeler verin.

Önerilen uygulamalar

- Özel gereksinimli çocukların eğitiminde iyi ve etkili uygulamaların belirlenmesinde diğer bir çaba **Özel Çocuklar Konseyi'nin** (<https://www.cec.sped.org/>) **Erken Çocukluk Bölümü**"nün (<http://www.dec-sped.org/>) çalışmalarını içermektedir.

- Özel Çocuklar Konseyi, özel gereksinimli bireylerin eğitimlerinin iyileştirilmesi için ABD'de kurulmuş olan dünya çapındaki en büyük uluslararası profesyonel organizasyondur. Organizasyonun amacı, özel gereksinimli bireylerin eğitimi için politikalara yön vermek, eğitim için profesyonel standartlar oluşturmak, öğretmenler için mesleki gelişim sağlamak, etkili müdahalelerin gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlere uygulama olanağı sunmaktır (<https://www.cec.sped.org/About-Us>). Erken Çocukluk Bölümü'nün amacı ise, 0-8 yaş arası özel gereksinimli olan ya da risk grubundaki çocukların gelişimini desteklemek ve ailelerine yardımcı olmak için bilimsel dayanaklı uygulamaların geliştirilmesini sağlamak ve yasalara yön vermektir (<http://www.dec-spel.org/>).

- Erken Çocukluk Bölümü'nün son önerilen uygulamalar rehberliğinde
 - liderlik,
 - değerlendirme,
 - çevre,
 - aile,
 - öğretim,
 - etkileşim,
 - ekip çalışması ve
 - işbirliği ile geçiş
- olmak üzere sekiz alt başlık bulunmaktadır.

- Teşekkür ederim...